

Dogadać się między obrazami

Dogadać się między obrazami

Graffiti na ścianie budynku
Źródło: Pexels, domena publiczna.

Tagi, graffiti, murale stały się elementem ulicznego krajobrazu. Niektóre z tych malowideł szpecą otoczenie, inne drażnią swoją kolorową nachalnością, a pozostałe wywołują po prostu uśmiech. Istnieją również takie, które zachwycają precyzją wykonania, przykuwają uwagę każdego przechodnia. Czy naścienne malunki powstają jedynie z potrzeby chwili i przemijają wraz z nią? Czy można uznać je za środek komunikacji? A może jest to barwny sposób na wyrażanie myśli? Albo przykład dialogu międzyludzkiego?

Już wiesz

1) Omów, jakie ślady 'sztuki ulicy', które kiedyś widziałeś/-aś, szczególnie zapadły ci w pamięć.

2) Opisz jedną z takich prac.

3) Korzystając z dostępnych źródeł internetowych, zdefiniuj pojęcia z poniższej listy:

- [street art](#),
- [graffiti](#),
- tag,
- tagowanie,
- [style-writing](#),
- [scratching](#),
- mural,
- wlepka (vlepka),
- instalacja,
- szablon.

4) Nazwij typ pracy, która wzbudziła twoje zainteresowanie.

Polecenie 1

Przygotuj się do udziału w dyskusji na temat: 'Graffiti – sztuka czy wandalizm?'. Zajmij stanowisko, a następnie przygotuj potwierdzające je argumenty. Skorzystaj z poniższych pytań.

- Jakie są najbardziej znane prace ulicznych artystów?
- Co w 'sztuce ulicy' może wzbudzić wśród mieszkańców największe zainteresowanie lub wzburzenie? Odpowiedź uzasadnij.
- Gdzie najczęściej znajdują się te prace?
- Czy uważasz, że są one aktem wandalizmu, szpecą, nie wnoszą żadnych wartości do przestrzeni, w której je umieszczono? Uzasadnij swoje stanowisko.
- Czy wymagały one od autora szczególnych umiejętności artystycznych i precyzji wykonania? Odpowiedź uzasadnij.

Polecenie 2

Wyjaśnij, czy przywołane przez ciebie przykłady 'sztuki ulicy' wskazują na świadome nawiązanie autora do klasycznych dzieł malarskich. Omów, czy można je uznać za swego rodzaju dialog z przeszłością, historią. Wyraź swoją opinię.

Polecenie 3

Omów, czy w rysunki zostały wplecione słowa. Wyjaśnij, jaką odgrywają rolę.

Polecenie 4

Opisz, jakie wrażenie robią na tobie dzieła 'sztuki ulicy'.

Banksy i londyńskie graffiti

Mniej więcej w 2010 roku na murze jednego z londyńskich kanałów rozpoczął się pojedynek dwóch znanych angielskich grafficiarzy. Artyści komunikowali się między sobą jedynie przy użyciu obrazów, krótkich sloganów i tagów, którymi sukcesywnie pokrywali swoje dzieła. Kim są ci artyści, jak to się zaczęło i czy historia ich pojedynku bez słów trwa nadal?

Robert Banks, Robin Banksy, Robin Gunningham

ur. 1974 Wielka Brytania

– artysta [street artu](#), którego prace można zobaczyć na ulicach Londynu oraz w innych miejscach na świecie. Jego twórczość wyróżnia połączenie graffiti i techniki szablonu (malowanie poprzez odbicie matrycy na danej powierzchni, np. ścianie, murze itp.). [Banksy](#) za pomocą graficznych komunikatów, często w przewrotny i humorystyczny sposób, komentuje kwestie społeczne i polityczne. Wyraża w nich sprzeciw wobec konfliktów zbrojnych, konsumpcjonizmu, wykorzystywaniu ludzi i zwierząt.

Banksy nierzadko umieszcza swoje prace w niedozwolonych miejscach, działając na granicy prawa. Jego przeciwnicy, w tym przedstawiciele władz miejskich w Wielkiej Brytanii, uznają je za akt wandalizmu.

Kontrowersje wzbudza również prawdziwa tożsamość artysty. Wielokrotnie uważano, że Banksy to [Stephen Lazarides](#) – fotograf, menadżer artysty, właściciel galerii [Laz Inc](#), w której można kupić prace Banksy'ego. Mężczyzna kategorycznie temu zaprzecza. Z kolei wyniki rozmaitych dziennikarskich śledztw sugerowały, że Banksy to tak naprawdę [Robin Banksy](#) lub [Robin Gunningham](#).

Graffiti na murze autorstwa Banksy'ego

Źródło: Banksy, LoopZilla (fot.), *The Rat [czyt. de rat] (Szczur)*, licencja: CC BY 2.0.

Pojedynek na obrazy (I)

[King Robbo](#) jest londyńskim grafficiarzem znanym od 1985 roku, kiedy na ścianie [Regent's Canal](#) (Kanał Regenta) w Londynie stworzył pracę, która stała się początkiem obrazowego pojedynku między nim a Banksym. Moment przełomowy nastąpił w 2009 roku, gdy Banksy zaingerował w dzieło Kinga, a tym samym rozpoczął trwający latami

'pojedynek na obrazach'. Barwna potyczka bez słów zwróciła uwagę mediów i międzynarodowej publiczności.

Kanał Regenta (Regent's Canal) w Londynie

Źródło: thomasnarosy, domena publiczna.

Praca *Graffiti* Robba w kanałach, które zapoczątkowało artystyczną dysputę, było jednym z pierwszych w Londynie. Wcześniej King zajmował się głównie tagowaniem. Jego znakiem rozpoznawczym jest napis 'Robbo' ujęty w cudzysłów i opatrzone dodatkowo strzałką, którą sam określa jako diabelski ogon.

Pojedynek artystów – raport z przebiegu wydarzeń:

- W roku 1985 Robbo tworzy jedno z pierwszych londyńskich graffiti.
- W ciągu ponad dwudziestu lat praca Robba znika pod tagami innych grafficiarzy.
- Rok 2009 to początek pojedynku. Banksy, łamiąc kodeks grafficiarzy, tworzy na tagu Robba swoje dzieło. Domalowuje postać mężczyzny, który pokrywa ścianę tapetą.

Pojedynek artystów – Robbo kontra Banksy. Graffiti na ścianie londyńskiego kanału (Regent's Canal)

Źródło: Matt Brown (fot.), *Graffiti*, licencja: CC BY 2.0.

- Pojedynek rozgorzał na dobre. Robbo podejmuje wyzwanie Banksy'ego i nagle spod pędzla tapeciarza wychodzi jego własny tag. Wystarczyło kilka pociągnięć sprayem, aby całkowicie zmienić odbiór obrazu. Teraz szablonowa postać autorstwa Banksy'ego składa niejako hołd, tytułując Robba królem.
- Dialog twórców nabiera tempa, gdy kilka miesięcy później Banksy przekazuje kolejną, tym razem wulgarną odpowiedź.

Pojedynek na obrazy (II)

- Co robi Robbo? Bagatelizuje tę przeróbkę. Wystarczyło zmyć trzy pierwsze litery, żeby napis powrócił do poprzedniej formy, a on sam nadal pozostał królem. Pod koniec 2009 roku cała ściana została w niedbały sposób zamalowana przez kogoś czarną farbą.
- Nie był to jednak koniec pojedynku bez słów. Latem 2010 roku na scenę ponownie wkracza sam King, wieszcząc upadek prawdziwej grafficiarskiej kariery Banksy'ego. [Nagrobek](#), o który wspiera się [Top Cat](#), popularna postać

z amerykańskiej kreskówki, pojawił się w chwili, kiedy prace Banksy'ego osiągnęły ogromną popularność – zaczęto je kopiować, a nawet przenosić na płótna jak klasyczne dzieła sztuki. Nagle Banksy stał się ikoną popkultury. Dla Robba był to akt zaprzędania się komercji.

- Pod koniec 2010 roku ściana ponownie została zamalowana czarną farbą. Ale już na początku 2011 roku Banksy kontratakuje, tworząc obraz nawiązujący do wieku Kinga. Na murze pojawia się zaciszne mieszczańskie wnętrze, wypełnione bibelotami, idealne dla emeryta 'sztuki ulicznej'. Nowością jest ustawienie na brzegu kanału prawdziwego fotela, którego kontury zostały podkreślone białą farbą.
- Zapanowała wizualna cisza. Nie było odzewu ze strony Robba. Prasa doniosła, że król londyńskiego graffiti miał wypadek i zrezygnował z dalszej działalności. Jednak ściana przy londyńskim kanale nadal żyje swoim własnym życiem. Banksy przejął się nową sytuacją i na murze pojawiło się dzieło, które można odczytać tylko w jeden sposób – jako hołd złożony niedawnemu przeciwnikowi.
- Król wycofał się z działalności, ale powstała grupa jego kontynuatorów o nazwie '[Team](#) Robbo'. W 2012 roku jej członkowie zrekonstruowali pierwowzór z 1985 roku. Nawiązali w nim również do kilkuletnich potyczek dwójki artystów, które pozostawiły ślady na słynnej ścianie. Dzieło można oglądać do dziś.

Graffiti na murze londyńskiego kanału

Źródło: Prank Sky Media, licencja: CC BY 2.0.

Polecenie 5

Po czyjej stronie jesteś? Zajmij stanowisko i przygotuj argumenty, które jednoznacznie będą wskazywały racje Robba lub Banksy'ego. Swoje uwagi uporządkuj według następujących zagadnień:

- początek sporu,
- zachowanie artysty wobec poczynąń drugiej strony,
- finał obrazowego pojedynku.

Ćwiczenie 1

Ułóż chronologicznie wydarzenia związane z pojedynkiem Robba i Banksy'ego.

Pod koniec 2009 roku ktoś zamalowuje ścianę czarną farbą.

Banksy składa hołd przeciwnikowi.

Robbo wyśmiewa komercyjne prace Banksy'ego.

Grupa „Team Robbo” kontynuuje pracę swojego mistrza.

Banksy łamie kodeks graficyzmy i zamalowuje pracę Robba.

Źródło: zpe.gov.pl, licencja: CC BY 3.0.

Graffiti dawniej i dziś

Graffiti nie jest 'wynalazkiem' naszych czasów. Znakomite przykłady tego typu realizacji graficznej komunikacji oraz sztuki znaleziono na murach w Pompejach. Pochodzą one z I w. n.e. i są dowodem na to, że już na początku naszej ery wykorzystywano 'sztukę ulicy' jako reklamę bądź manifestację poglądów politycznych.

Graffiti umieszczone w przestrzeni publicznej ma też niezwykle ważny kontekst społeczno-historyczny. Często staje się symbolem wspólnoty, przekonań i wyznawanych wartości. Dla Polaków jednymi z najbardziej znanych przykładów 'sztuki ulicy' są znak Polski Walczącej, pochodzący z okresu II wojny światowej, oraz rysunek krasnala z lat 80. XX wieku. Pierwszy z nich był symbolem patriotyzmu, oporu i nadziei Polaków na wyzwolenie spod hitlerowskiej okupacji. Drugi stał się znakiem rozpoznawczym 'Pomarańczowej Alternatywy', [happeningowego](#) i opozycyjnego wobec ówczesnej władzy ruchu wywodzącego się z Wrocławia.

Ćwiczenie 2

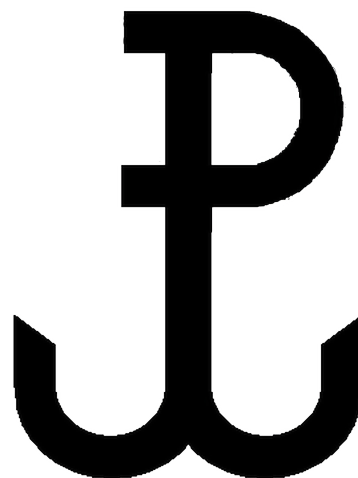
Na murach polskich miast w czasie II wojny światowej oraz w okresie powojennym pojawiały się różne symbole. Dopasuj je do nazw ugrupowań bądź organizacji.

znak Polski Walczącej

logo Solidarności

symbol Pomarańczowej
Alternatywy

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Zredaguj kilkuzdaniową notatkę o jednym z symboli z poprzedniego ćwiczenia oraz o ugrupowaniu, ruchu, organizacji, których stał się znakiem rozpoznawczym. Twoja wypowiedź powinna zawierać następujące informacje:

Autor projektu (jeśli to możliwe):

Czas powstania znaku:

Symbolika znaku:

Źródło: Learnetic S.A, licencja: CC BY 4.0.

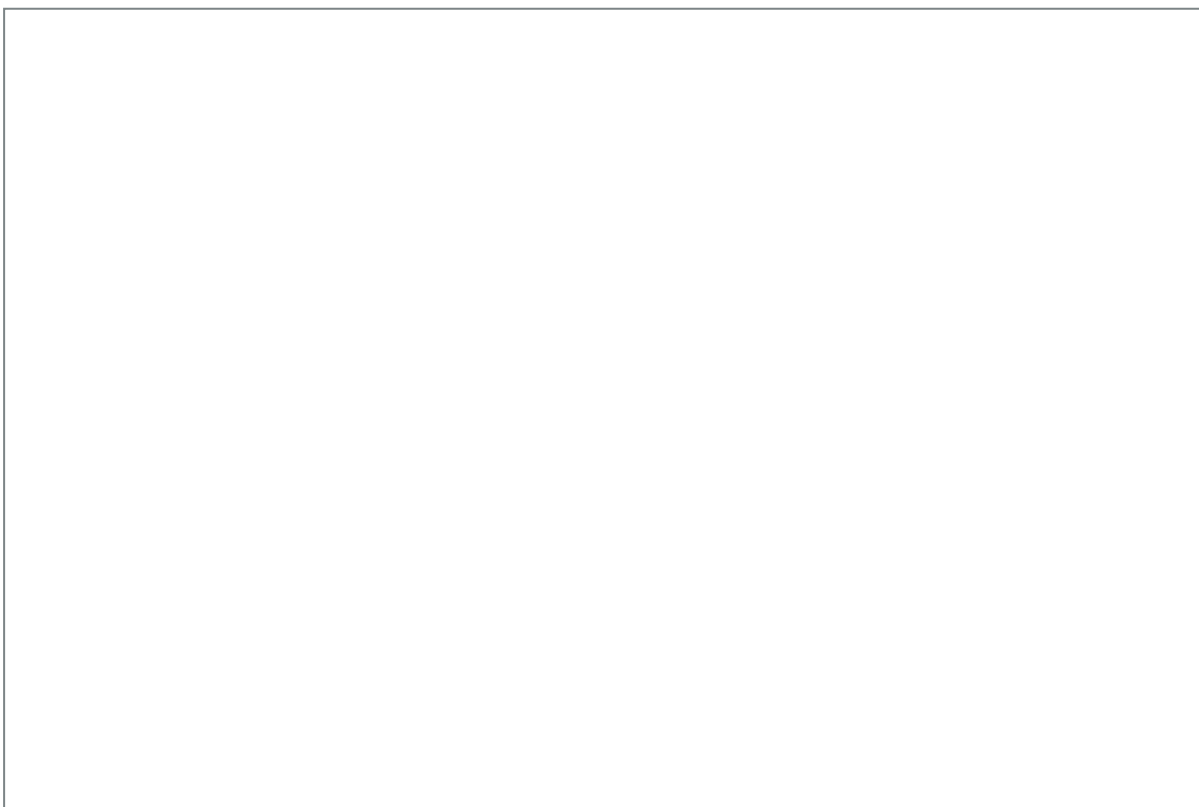
Moje logo

Polecenie 6

Zaprojektuj własny logotyp bądź graficzny podpis. Przed przystąpieniem do pracy przeczytaj poniższe pytania. Odpowiedzi pomogą Ci stworzyć najlepszą wersję projektu.

- Co zamierzam oddać za pomocą logo? Mój wygląd zewnętrzny, charakter, temperament, moją osobowość?
- Czy zdecyduję się na graficzny podpis, jaki na przykład stworzył Robbo, czy będę poszukiwać ujęcia za pomocą jednego znaku?
- Jakie środki wyrazu będą najlepsze do zrealizowania mojego projektu?

Swoją pracę możesz stworzyć w poniższym szkicowniku.

Ćwiczenie 4

Ułóż puzzle ze słynnym graffiti Banksy'ego.

Zdjęcie wzoru graffiti, którego autorem jest Banksy.

Źródło: Pixabay, Zorro4, domena publiczna.

Źródło: Learnetic S.A, licencja: CC BY-SA 4.0.

Polecenie 7

Odwołując się do informacji o autorze, dokonaj interpretacji grafiki Banksy'ego 'Dziewczynka z balonikiem'.

Ciekawostka

W 2014 graffiti 'Dziewczynkę z balonikiem' przeniesiono na płótno. Cztery lata później w londyńskim domu aukcyjnym [Sotheby's](#) sprzedano ten obraz za ponad milion dolarów. W momencie, gdy młotek uderzył o stół, dając sygnał o zamknięciu licytacji, 'Dziewczynka z balonikiem' uległa samozniszczeniu. Obraz posiadał

ukrytą w ramie niszczarkę, która podarła jego dół na strzępy. Artysta po raz kolejny zaszokował swoich odbiorców.

Ćwiczenie 5

Znajdź i zakreśl osiem ukrytych w diagramie przykładów komunikacji pozawerbalnej.

Instrukcja: Kliknij pierwszą literę odszukanego wyrazu i trzymając naciśnięty przycisk myszki, przeciągnij kursor do jego ostatniej litery.

U	E	A	D	Ż	W	I	Ę	K	U	A	I
U	A	E	A	A	O	E	U	G	E	S	T
O	E	I	N	E	Z	R	J	O	P	S	A
E	I	A	K	I	M	I	M	O	O	U	N
U	U	E	I	U	I	K	Y	T	O	D	I
U	A	H	C	U	R	O	A	O	E	E	E
U	A	U	A	I	I	R	O	L	O	K	C
U	O	I	O	O	A	E	U	I	U	A	U

- ☐ MIMIKA
- ☐ GEST
- ☐ KOLOR
- ☐ DŹWIĘK
- ☐ TANIEC
- ☐ RUCH
- ☐ DOTYK
- ☐ SPOJRZENIE

Źródło: Learnetic S.A, licencja: CC BY 4.0.

Zadaniowo

Polecenie 8

Wybierz jedną pracę Banksy'ego lub Robba i opisz ją. W twojej wypowiedzi powinny się znaleźć następujące informacje:

- autor pracy i podstawowe informacje na jego temat,
- określenie typu pracy (w odniesieniu do technik 'sztuki ulicy'),
- miejsce i czas (w przybliżeniu) powstania dzieła,
- znaczenie dzieła w kontekście konfliktu między artystami,
- podstawowy opis przedstawionego motywu, tematu, symbolu: rozplanowanie kompozycji na ścianie, wielość i charakter motywów, kolor lub jego brak,
- twoja subiektywna opinia na temat stopnia trudności technicznej opisywanej pracy.

Słowa kluczowe

Zaproponuj własną kolejność słów kluczy z tego tematu. Możesz kierować się tym, co cię zaniekaowało, poruszyło, zaskoczyło itp. Przygotuj krótkie uzasadnienie swojej propozycji.

szablon graffiti
sztuka ulicy
tag

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DsCgfRp2R>